

TITUS FLAVIUS VESPASIANUS

69-79

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

-Roma, Antiocheia, Efes vb kentlerde ele geçen imparator portreli sikkeler ve yazılı kaynaklar yardımıyla Vespasian portreleri tanımlanabilmektedir.

-60 yaşında imparator olan Vespasian ilerlemiş yaştadır.

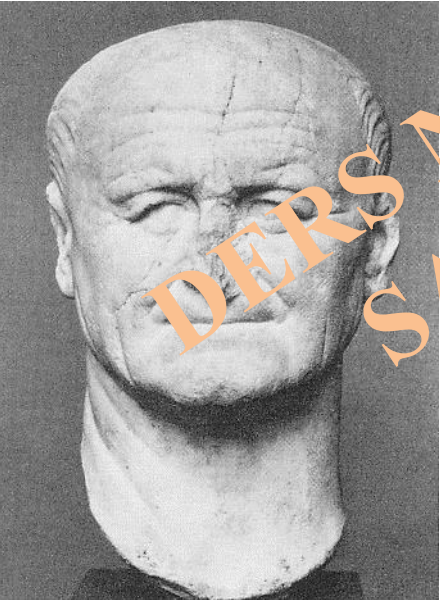
-Cassius Dio'ya göre saçları dökülmüş ve keldir.

-İmparator Vespasian, sağlam, basık ve kuvvetli bir kafatası; kuvvetli ve geniş bir alın; uzun, kuvvetli, kemeri kökü çökük iri burun; kuvvetli yuvarlak ve yağlı çeneye sahiptir.

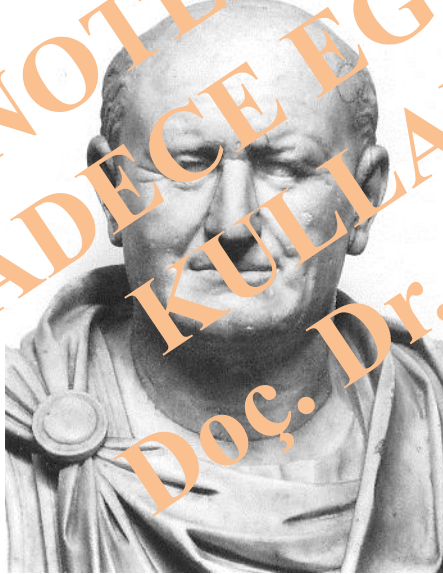
-Yüzdeki bu geniş alana karşın ağız küçüktür.

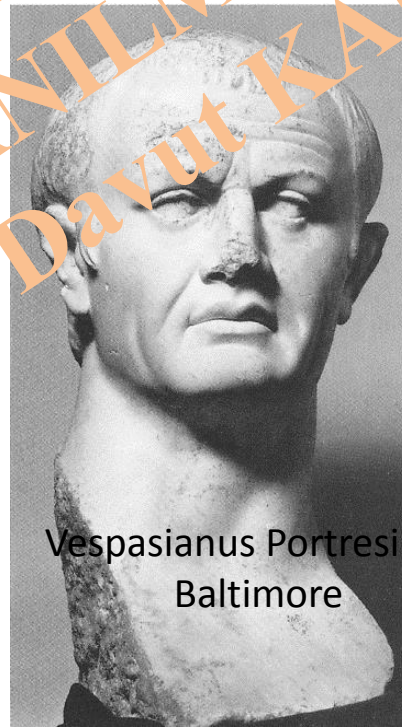
Vespasianus Portreli
Sikke

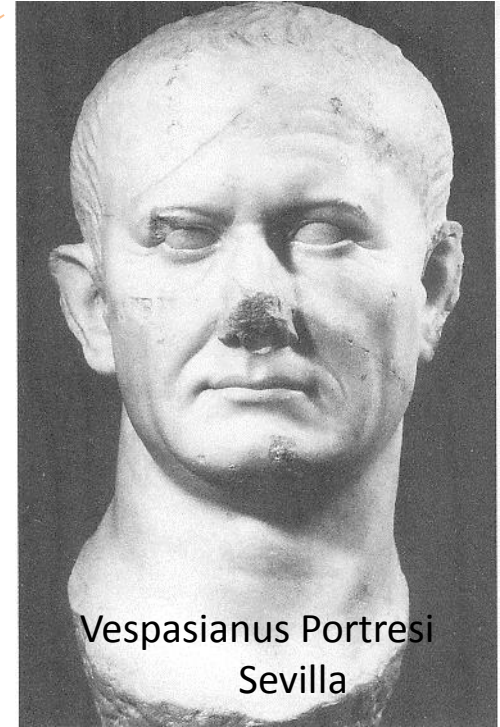
Vespasianus Portresi
Kopenhag

Vespasianus Portresi
Floransa

Vespasianus Portresi
Baltimore

Vespasianus Portresi
Sevilla

*Vespasianus'un portreleri uzmanlar tarafından iki temel tipe ayrılmaktadır:

1.Birinci tipe giren portreler imparatoru diğerlerine nazaran biraz daha genç tasvir ederler ya imparator olduğunun ilk yıllarında ya da Roma'ya girmeden önce üretilmiş olmalıdırlar.

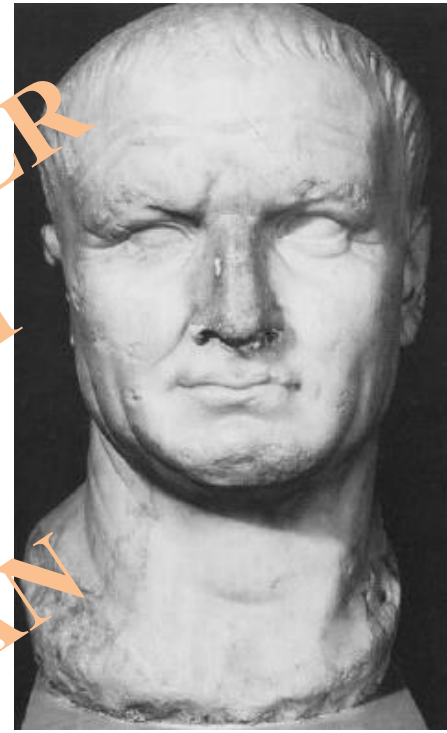
2.Tip ise daha yaşlı tasvirleri içermektedir. Ölümünden sonra üretilen (*posthoumus*) portrelerinde bu iki tip temel alınmıştır.

*Dikkat edilmesi gereken nokta Vespasianus'un birçok portresinin Nero'nun portrelerinin yeniden işlenmesi ile yaratılmış olduklarıdır.

***Vespasian'ın neial, mern er ve diğer malzemed en portrelerinin yapımı MS 71 yılından sonra (imparatorun MS 70 yılı sonlarına doğru) Roma'ya gelişiy le başlar

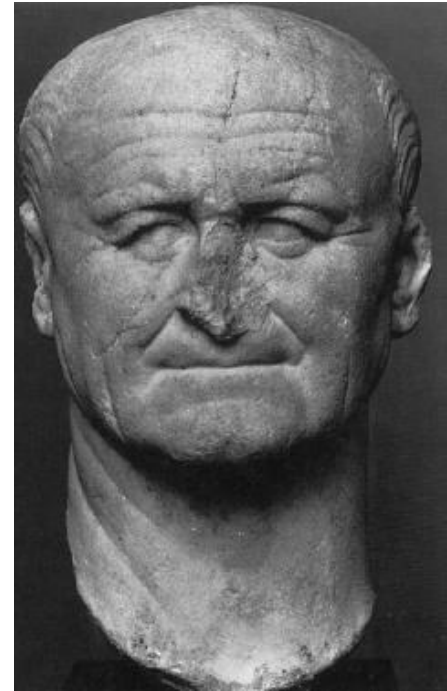
Tip 1

Kartaca'dan
Vespasianus

Tip 2

Kopenhag'dan
Vespasianus

*Kartaca portresi (Tip 1):

-Vespasianus'un ilk tipe giren bir örneği Kartaca'da bulunmuştur ve Nero'nun bir portresinin değıştirilmesi sonucu üretilmiştir.

*Bu portrede Vespasianus biraz daha genç olarak tasvir edilmiştir.

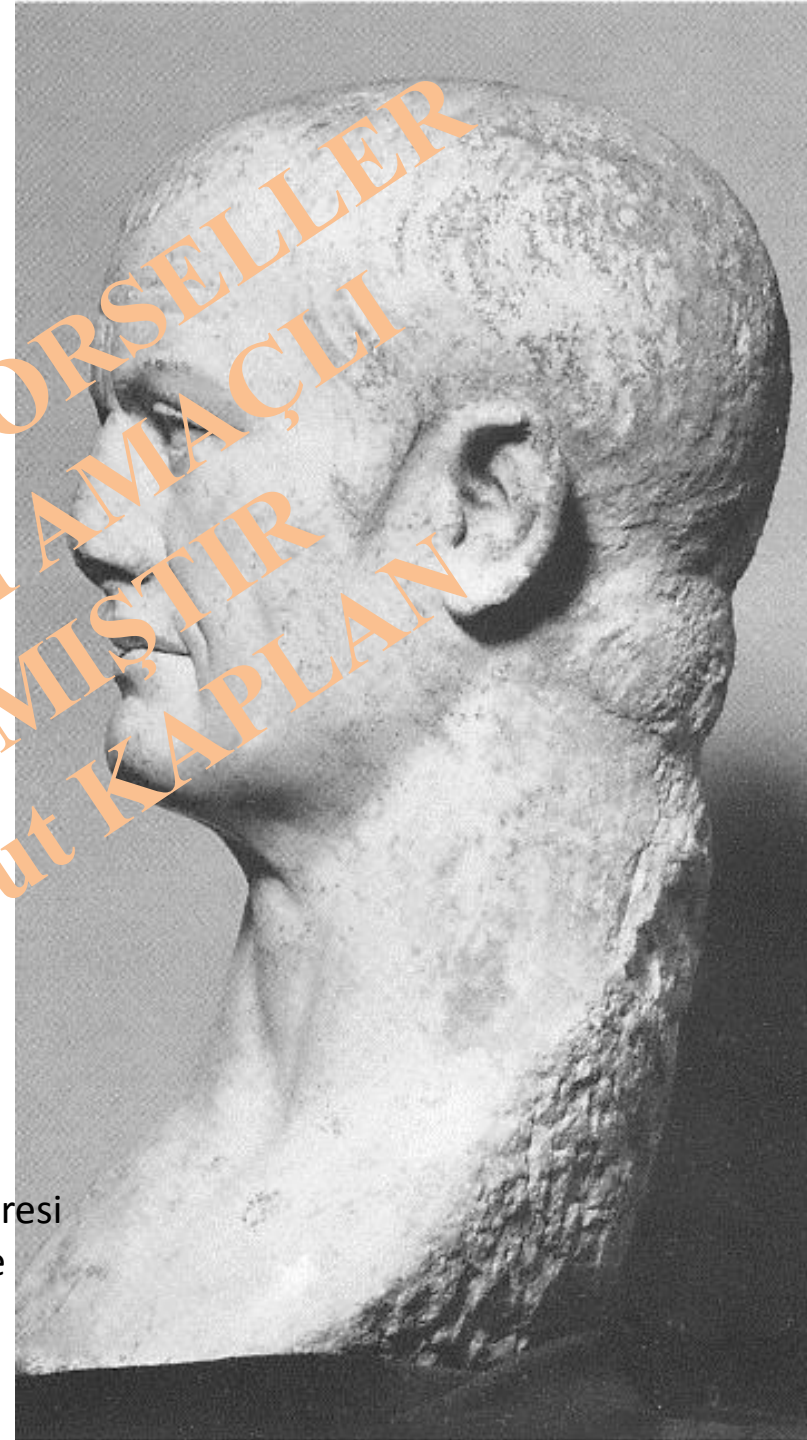
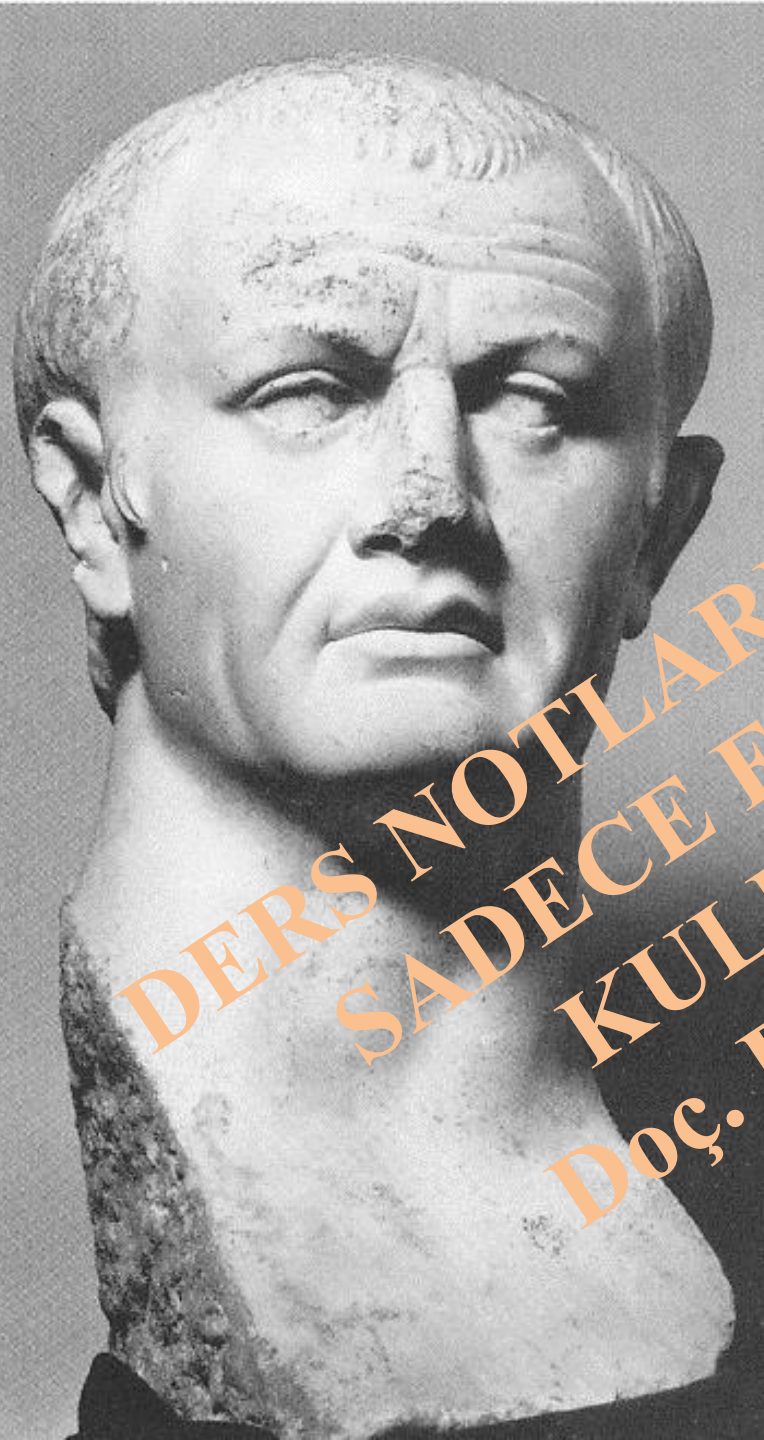
-Çizgili geniş alınlı, birbirlerine yakın yerleştirilmiş gözlü, kemerli burun, ince dudaklı, çökük avurtlu ve basık çenelidir.

-Saçları ince teller halinde öne doğru taranmıştır.

-Enseyeye doğru uzamaktadır.

Tip 1
Kartaca'dan
Vespasianus

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Vespasianus Portresi
Baltimore

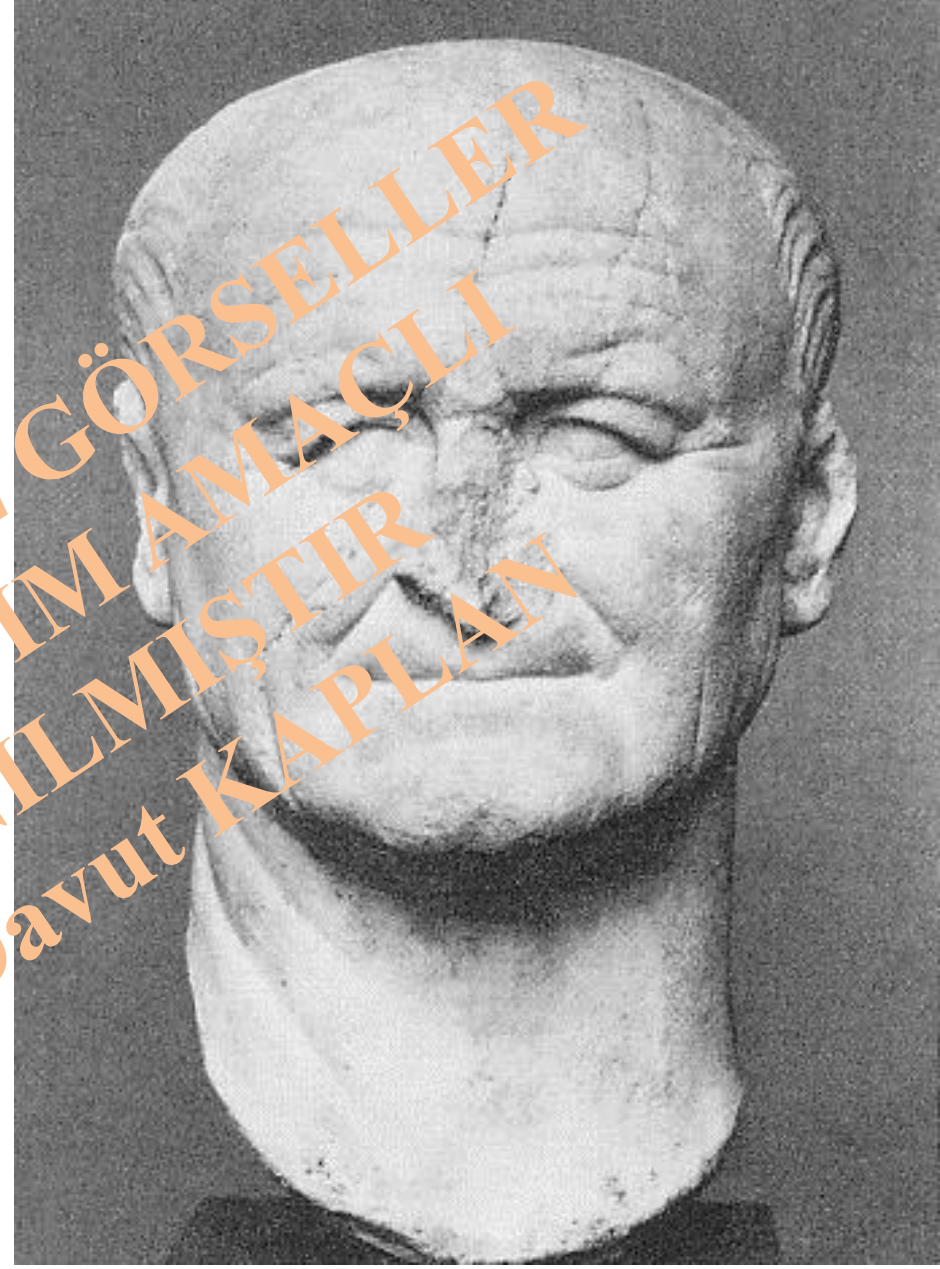

*Kopenhag portresi (2.Tip):

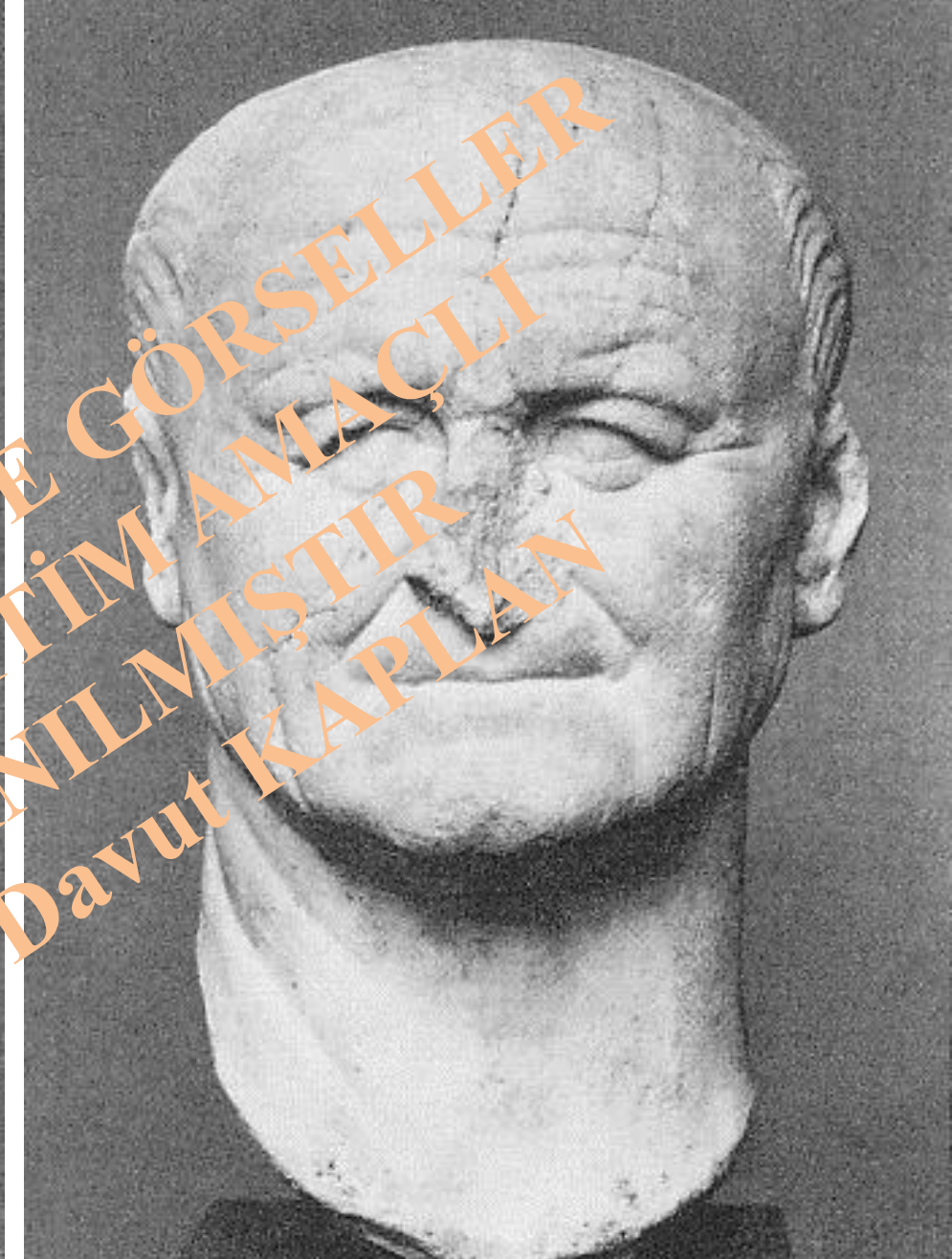
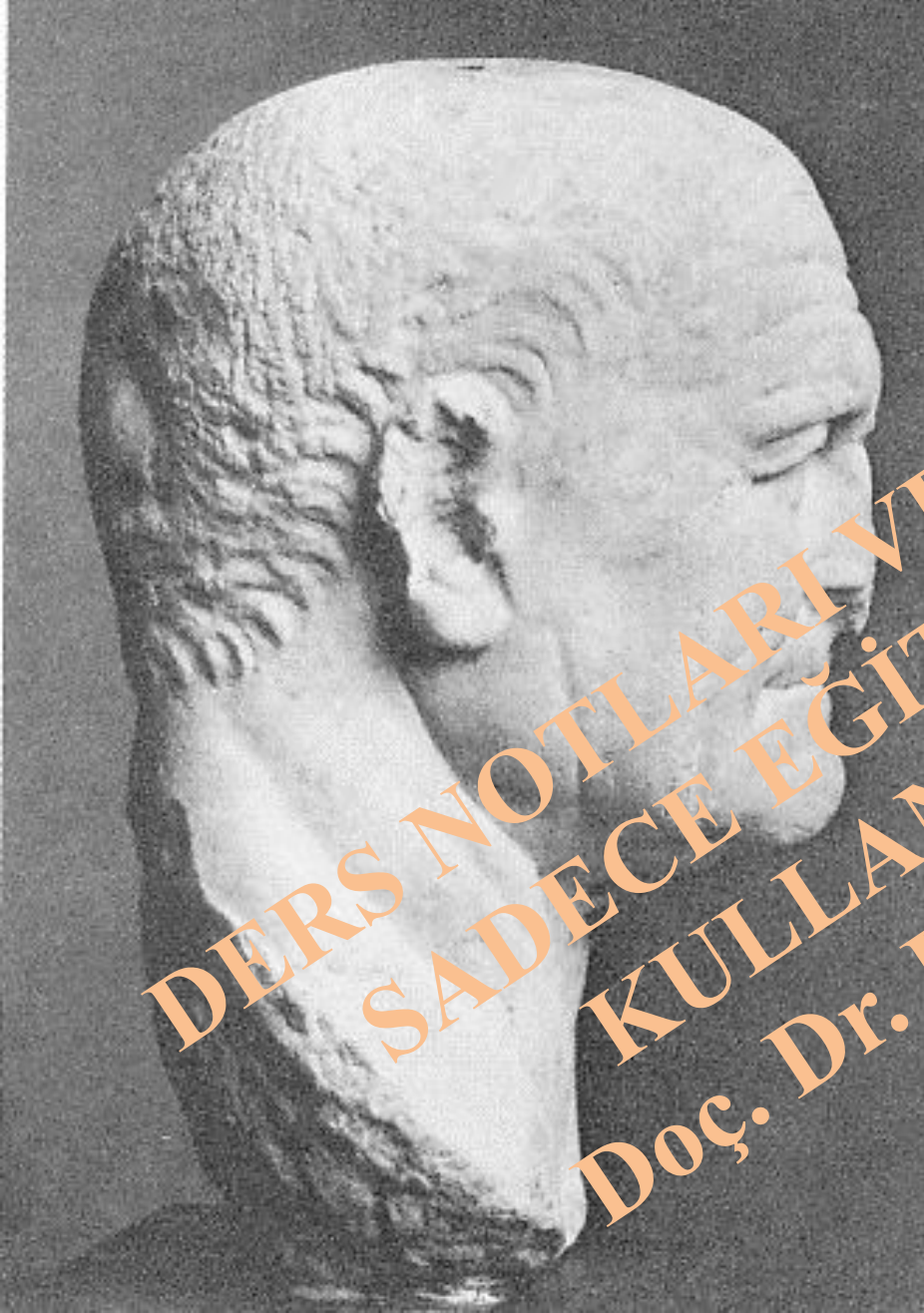
-Hayatının sonlarına doğru yaşıllık fizyonomisinin gerçek özelliklerini en iyi gösteren ve hayatının sonlarına ait fizyonomiyi en iyi ifade eden portresidir.

-Kemerli burnu, güçlü çenesi, derine yerleştirilmiş gözleri daha belirgindir. Saçlar alın üzerinde kaybolmuştur.

-Göz kapakları düşüktür. Sanki ağızda dişleri yokmuş gibidir.

Vespasianus Portresi
Kopenhag

Vespasianus Portresi
Kopenhag

*Olympia'dan Zırhlı Yontu:

- Olympia müzesinde sergilenmektedir.
- İmparatorun asıl görevlerinden biri olan Roma orduları başkomutanı olarak betimlenmiştir.
- Propaganda unsurları taşımaktadır.
- h.1.90 m.
- Olympia Metroon'unun portre yontu plan programı çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Vespasianus zırhlı
Portre Yontusu.
(Olympia)

TITUS FLAVIUS VESPASIANUS

79-81

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

*Titus Portreleri:

-40 yaşlarında tahta geçen Titus'un portrelerinde babasının imaj anlayışını sürdürdüğü görülmektedir.

-Ayrıca babasına olan fizyonomik benzerliği çok belirgindir.

-Babası gibi geniş bir yüze ve alına, birbirine yakın gözlere, yay şeklinde kaşlara ve kemerli bir buruna sahiptir.

*Ancak babasından daha genç imparator olduğu ve yine genç yaşında öldüğü için portrelerinde yaşlılık belirtileri daha az gösterilmiştir.

*Ayrıca imparator olmadan önce prens olarak da portrelerinin yapılmış olduğu düşünülmelidir.

Genelde iki farklı portre tipine ayrılrsa da her ikisinde de aynı fizyonomik özellikler görülür.

*Napoli Portresi (1.tip) (Herculaenum'dan):

- Herculaneum'daki bir heykelinin portresi birinci tipi temsil eder.
- Sikkeler yardımıyla Titus portreleri kolayca tanımlanabilmektedir. (Yaklaşık 40'a yakın portresi tanımlanmıştır).
- Sikke portreleriyle uyumlu en güzel mermer portre Vezüv yakınlarındaki, villalarıyla ünlü Herculaneum öreninde bulunmuştur.
- Önemli ve zaferler kazanmış bir askeri lider olarak zırhlı heykelinin yapılmış olması normaldir.
- Bir elinde kılıç (*parazonium*) tutar; yukarıya doğru kalkmış diğer elinde bir mızrak tutmuş olmalıdır.
- Zırhın göğsünde bir şamdanın iki yanında iki Grifon kabartması işlenmiştir.

Titus portresi
(Napoli, Herculaneum)

*Napoli Portresi:

-Titus, hem sikke hem mermer portrelerde babası Vespasian gibi kuvvetli, basık bir kafatası yapısına sahip, oldukça geniş bir yüz ve geniş büyük bir alna sahiptir.

-Hareketli ve dalgalı kaşları altında, açık ve büyük gözleri, dolgun, geniş ve kalın göz kapakları ile çevrelenmiştir.

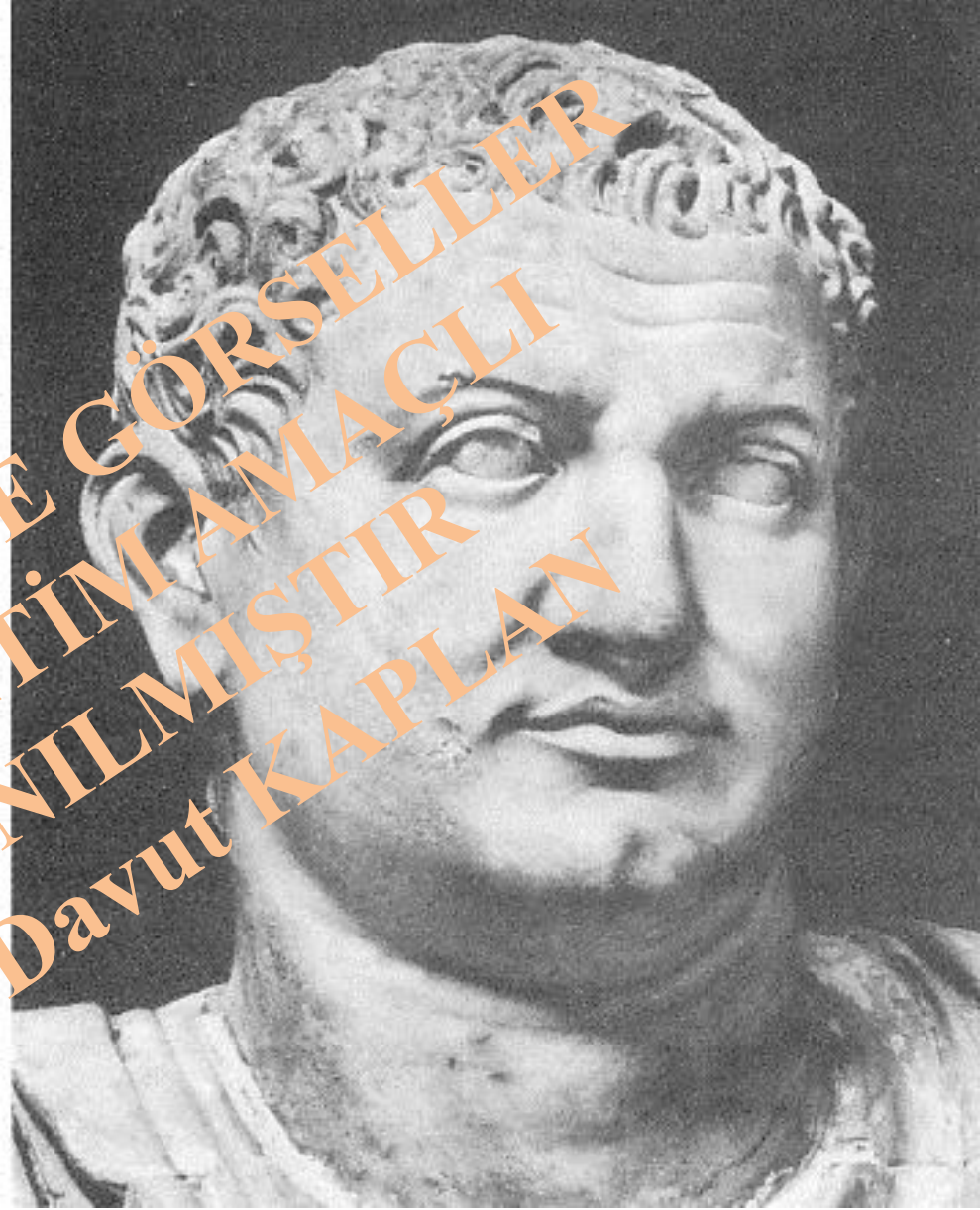
-Burun oldukça kalın ve kısa olup kemerlidir.

-Hareketli olan dudakları aynı zamanda etli ve kalındır.

-Çok kalın ve etli deri, yüzün kemik yapısını örtmekte ve gizlemektedir.

-Boyun kalın, kısa ve yağlıdır.

-Yüzdeki hatlar oldukça plastik ve canlı aynı zamanda yumuşak işlenmiş olup, metalik karakterden uzaktırlar.

Titus portresi
(Napoli, Herculaneum)

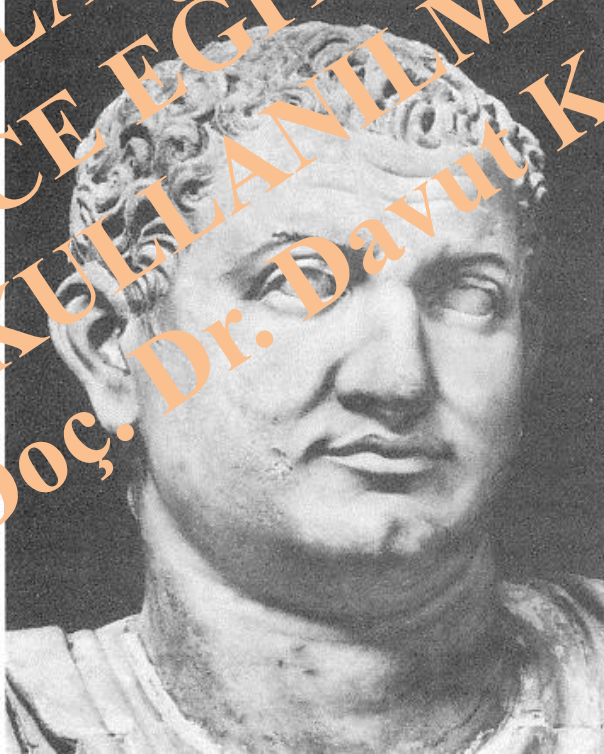

Titus portreli
sikke

Titus portresi
(Napoli)

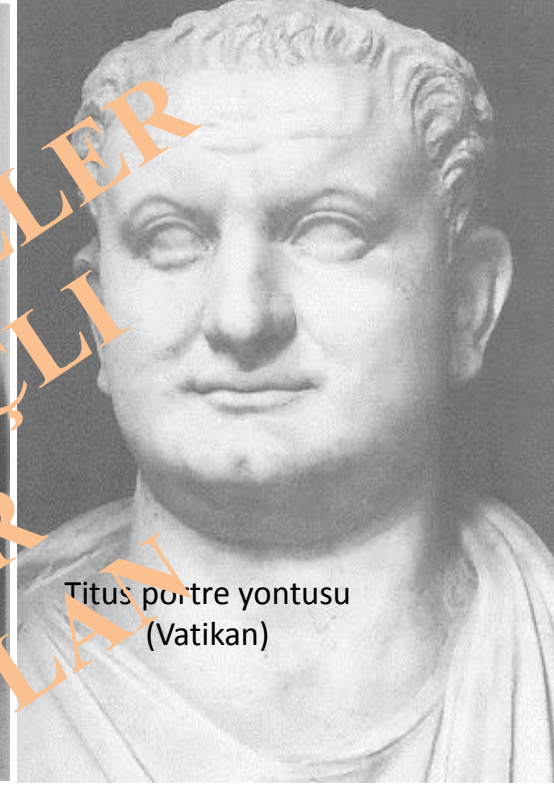
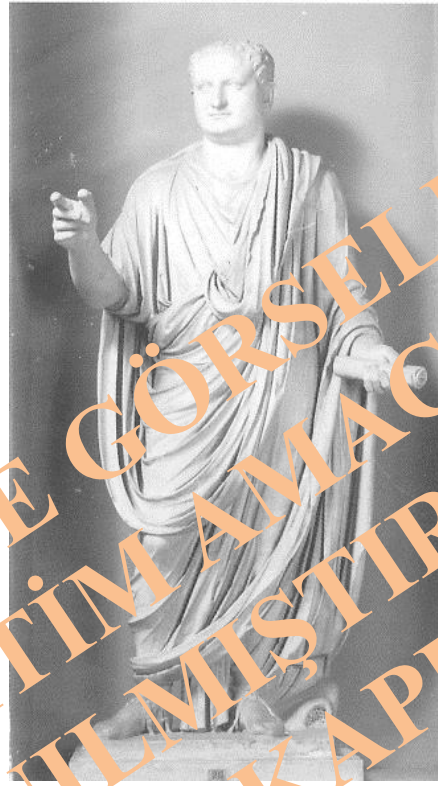

Titus portresi
(Napoli)

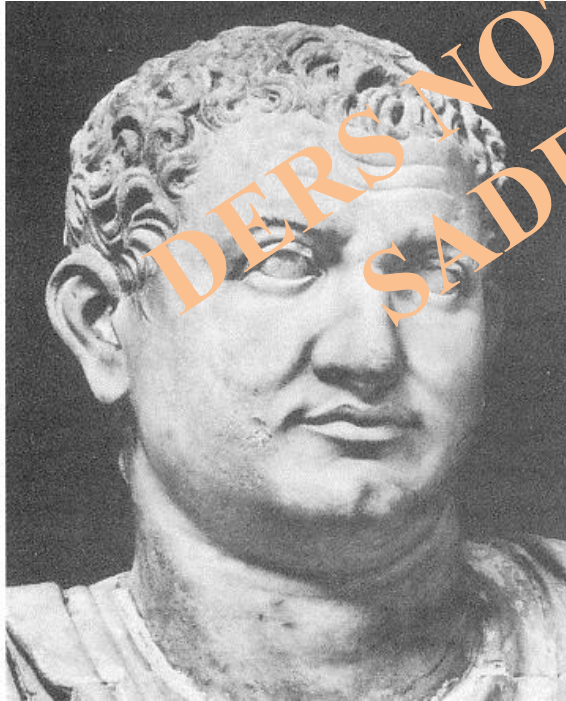

*Vatikan Titus Portre Yontusu:

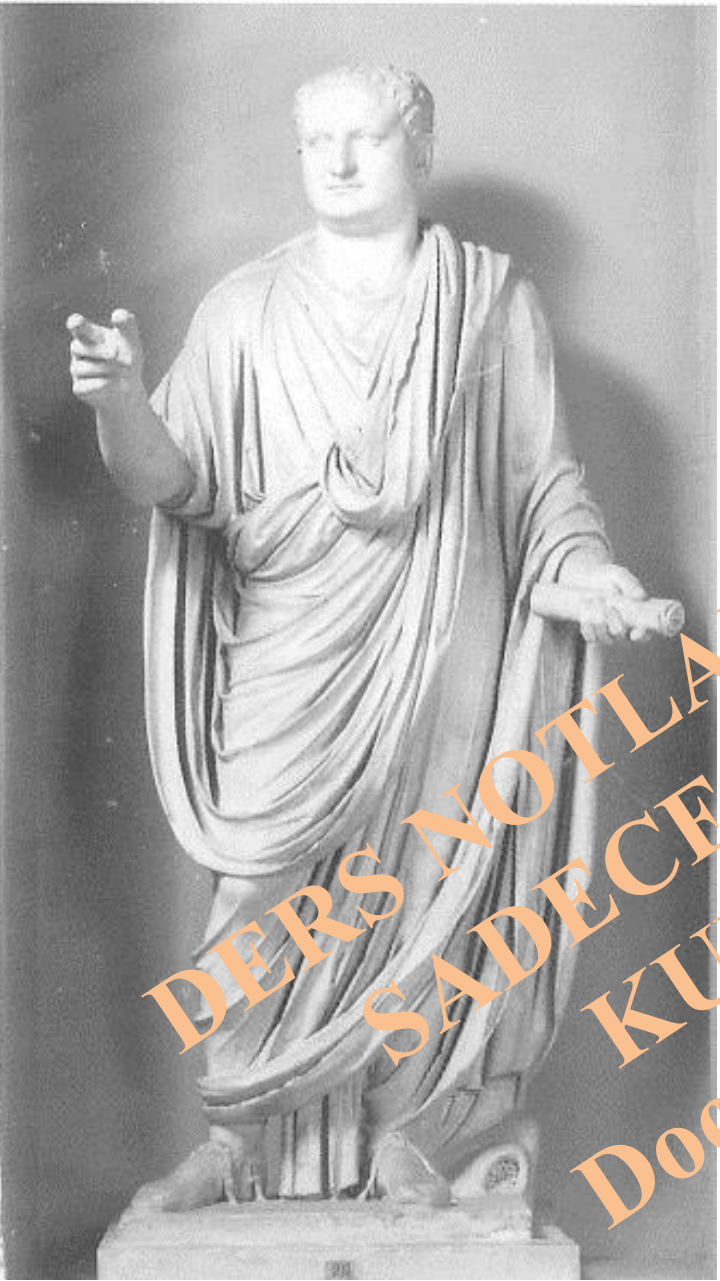
- Sağlam olarak ele geçmiştir.
- Vatikan *Braccio Nuovo* salonunda sergilenmektedir.
- Sağlam, oturaklı bu portre yontusu dört köşeyi andıran yapısı yanı sıra yine basık köşeli bir kafatasına sahiptir.
- Bu kafatası biçimiyle Herculaneum kökenli Napoli portre büstüne benzeyen Titus'un sadece saç buklelerinin farklı olduğunu görülmektedir.

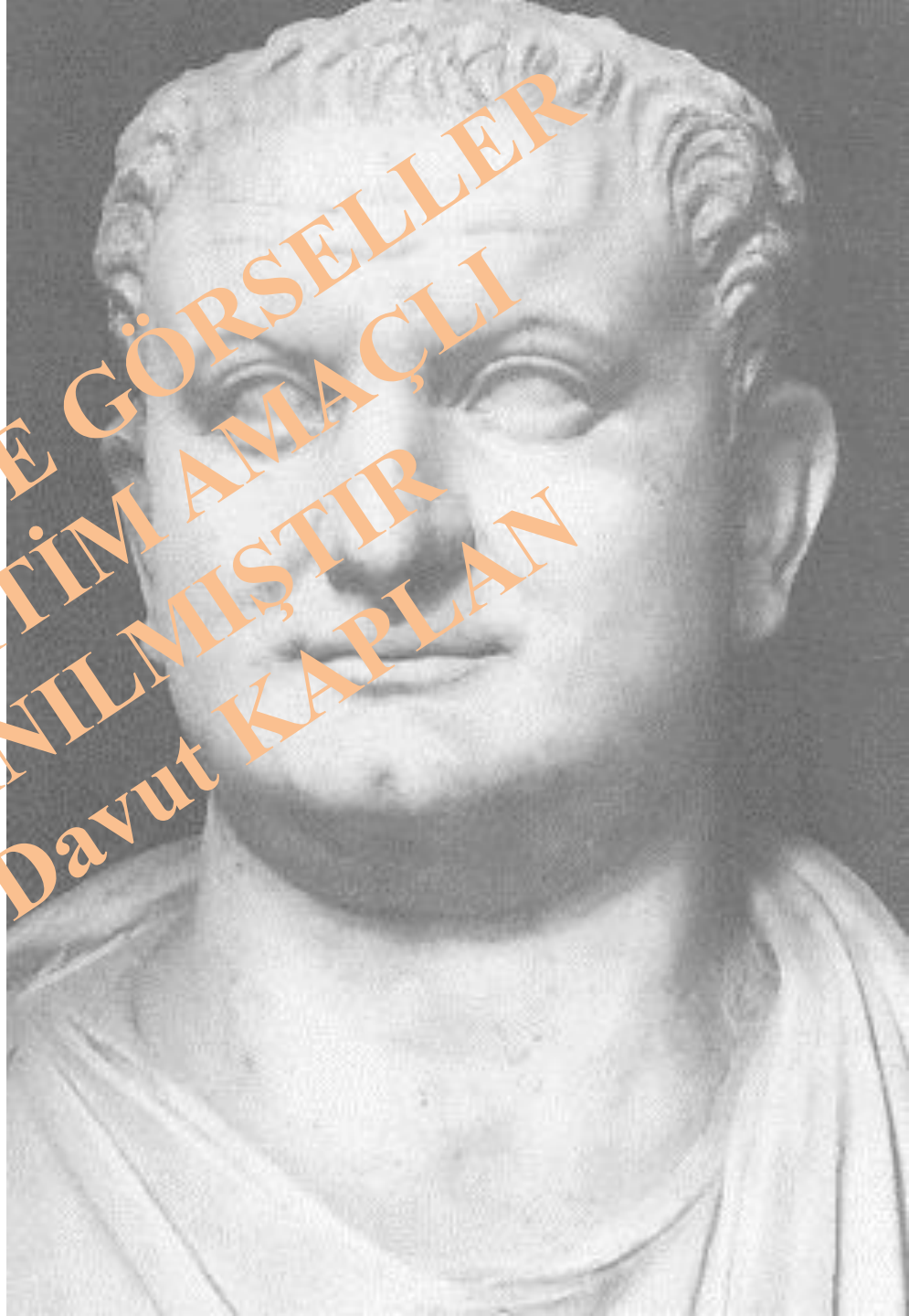
Titus portre yontusu
(Vatikan)

Titus portresi
(Napoli)

Titus portre yontusu
(Vatikan)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

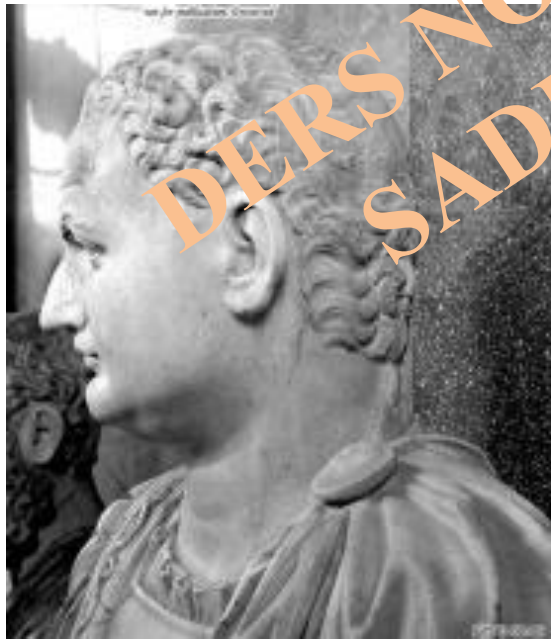
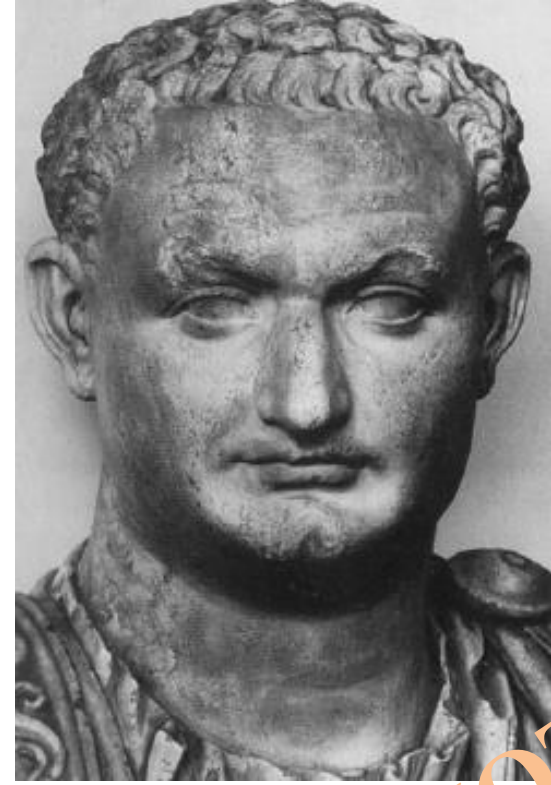
*Titus Portresi (Erbach Tipi/Tip 2):

- Grubun en iyi örneği Schloss Erbach koleksiyonunda bulunduğu için Erbach Tipi olarak da adlandırılır.
- Kısa süren imparatorluğu döneminde üretilmiş olmalıdır.
- Fizyonomik özellikler 1.tip ile aynıdır: Geniş yüz, yüksek alın, yakın gözler, yay kaşlar, alında dalgalı çizgiler, kemerli burun ve çift çenedir.
- Saçlar bukleler halinde kulağların, alnın ve ensenin üzerinde düzenlenmiştir.

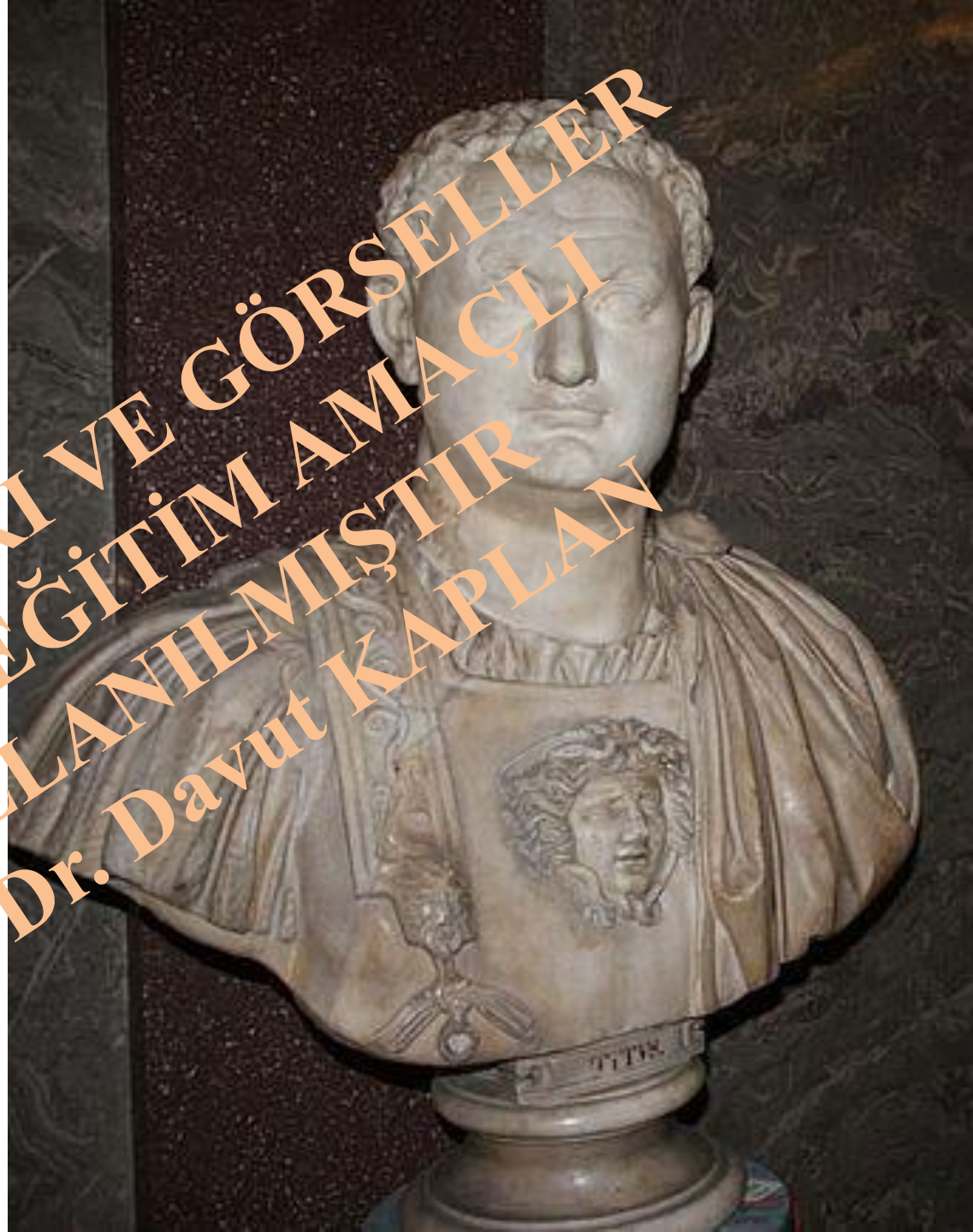

Titus. Tip 2 (Erbach)

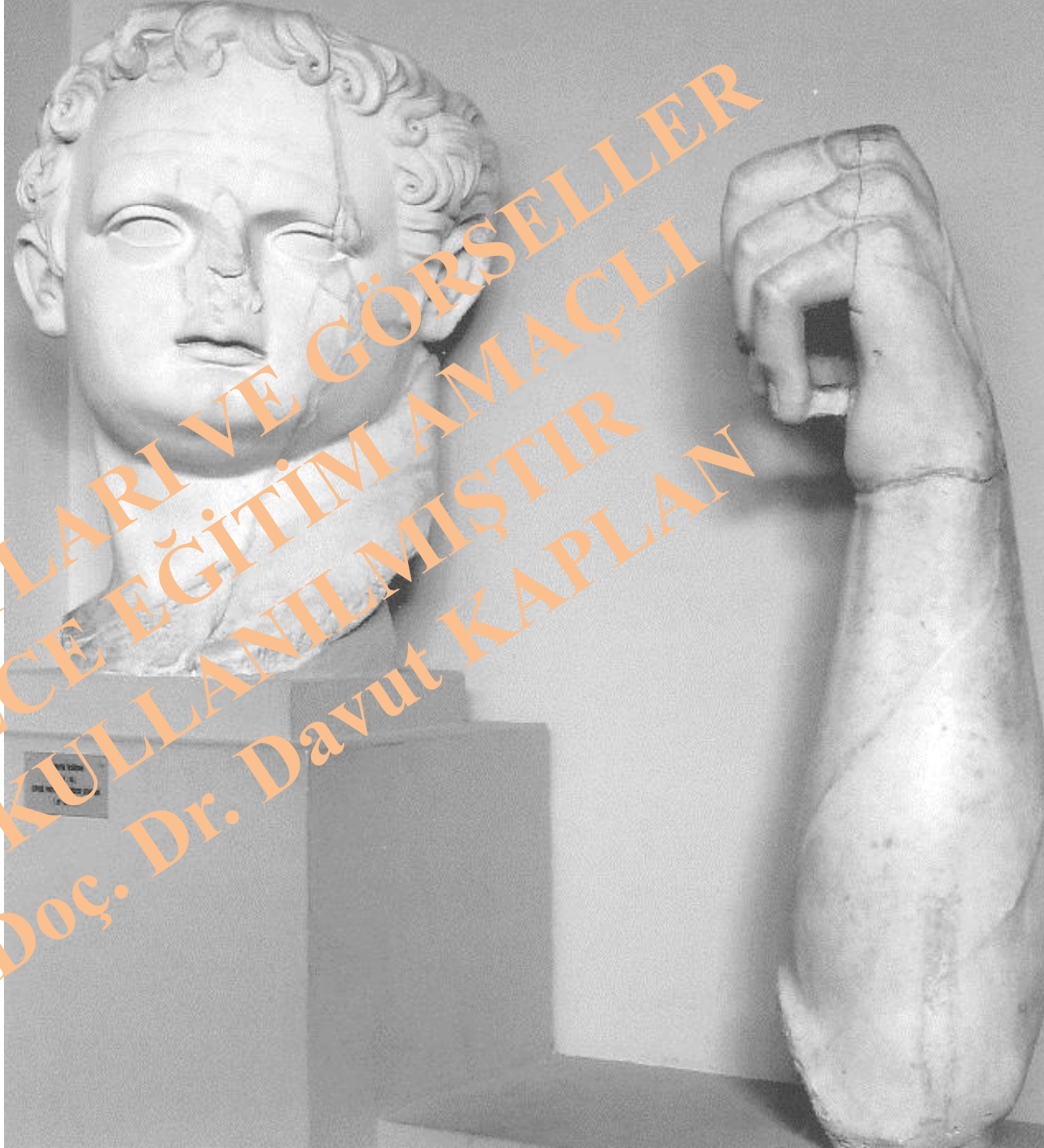

Titus.
Tip 2
(Schloss
Erbach)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

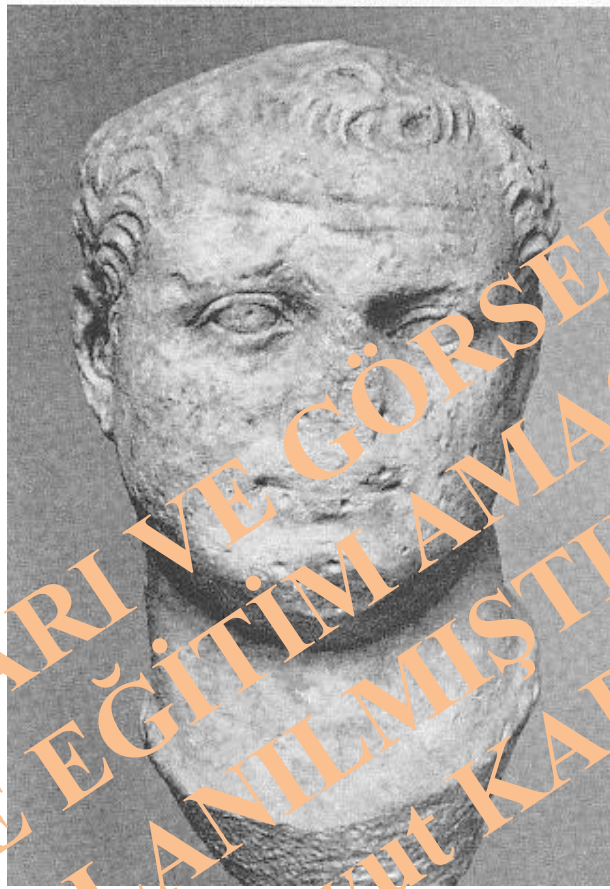
Titus portre yontusu
(Efes)

*Kopenhag Portreleri:

- Kopenhag Carlsberg Glyptotek müzesinde sergilenmektedirler.
- İtalya çıkışlı her iki portre de Titus'a ait olmalıdır. (aynı kişiyi betimledikleri görülmektedir).
- Portreler normal ölçüler üzerindedir ve bir gövdeye yerleştirilmek üzere ayrı yapılmışlardır.
- Boyutları sıradan vatandaşlara ait portreler anlamayacağını göstermektedir.

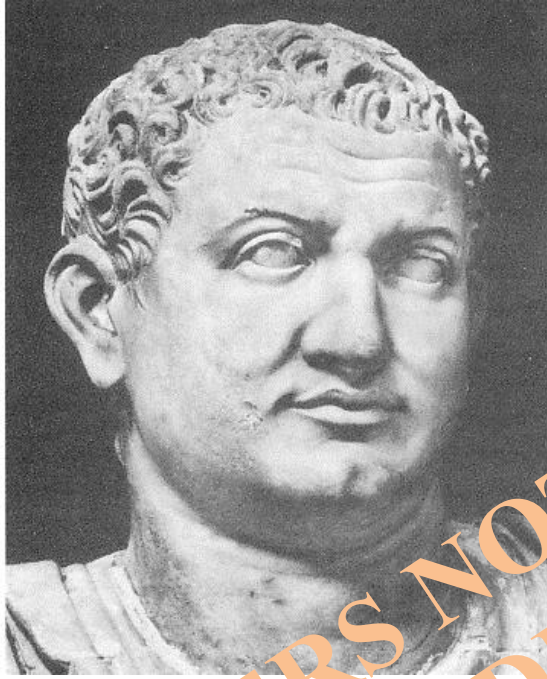
Titus portresi
(Kopenhag)

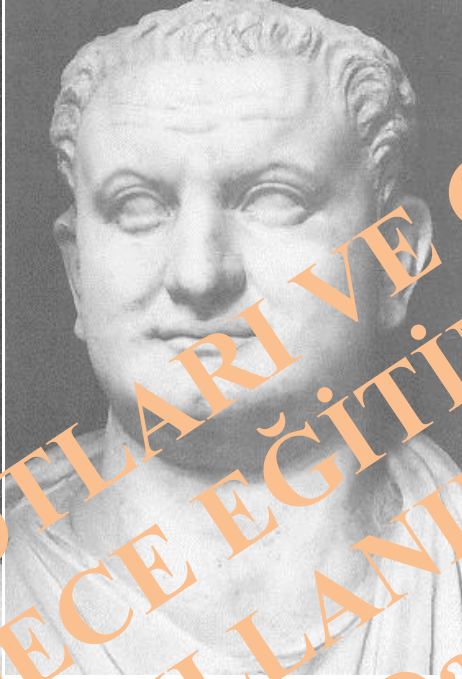
Titus portresi
(Kopenhag)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Titus portresi
(Napoli)

Titus portre yontusu
(Vatikan)

Titus portresi
(Kopenhag)

Titus portresi
(Kopenhag)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

*Titus Zafer Takı:

- İki ana kabartmanın birinde, İmparator Titus'un *quadriga* üzerinde zaferle Kudüs şehrine girişi betimlenmiştir.
- İmparator, zafer tanrısı tarafından takdis edilirken Victory (Nike) tarafından da başına zafer çelengi konularak ödüllendirilmiştir.

Titus Zafer takı kabartmaları

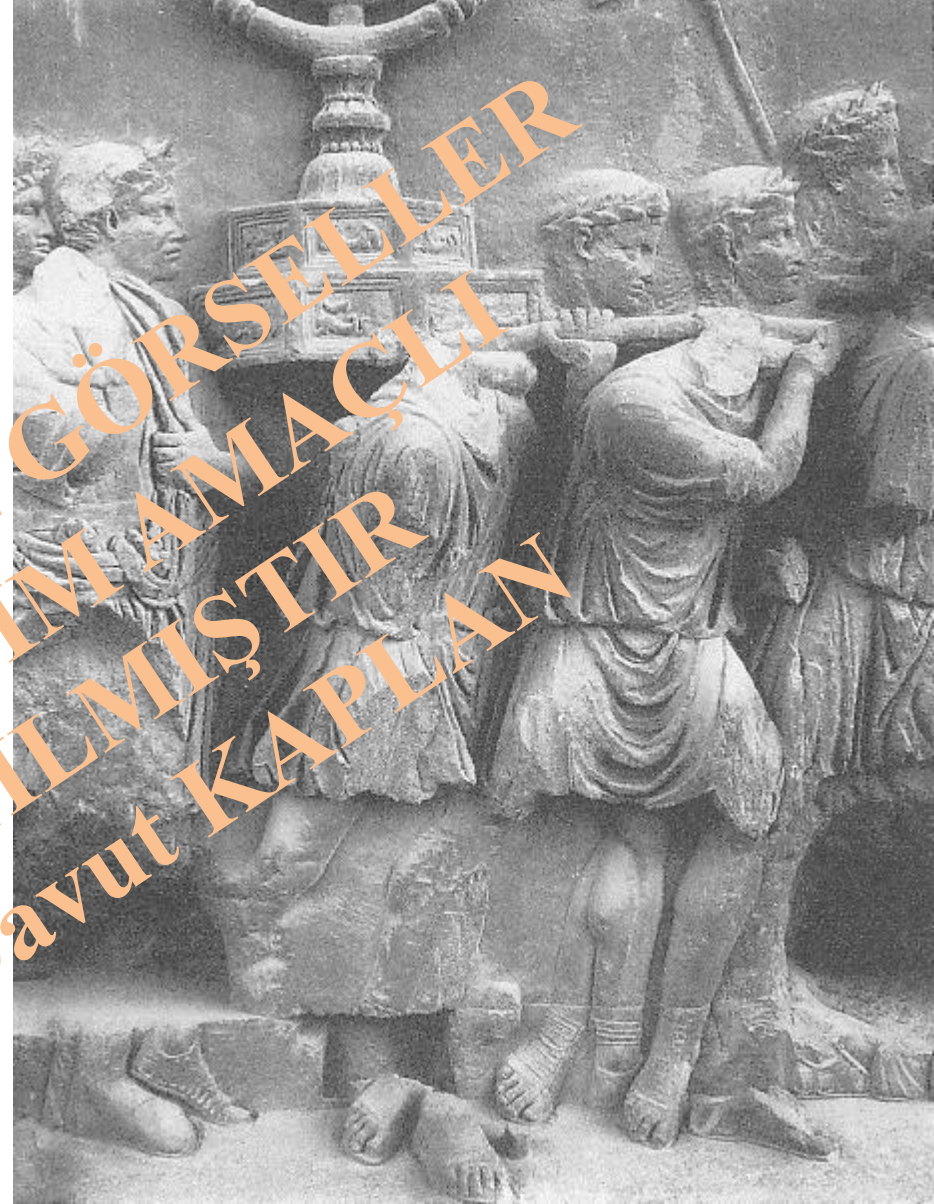
*Titus Zafer Takı:

-Diğer ikinci kabartmada ise Roma askerlerinin şehri ele geçirdikten sonra Yahudilere ait kutsal ve dini değeri olan tapındaki çok kıymetli eşyaların şehirden çıkartılması ve yağma edilmesi işlenmiştir.

-Böylece yıllarca ve sıkça yaşanan, devleti sürekli huzursuz eden ayaklanma ve isyanlara son verilmiş olunmaktadır.

Titus Zafer takı kabartmaları

Titus Zafer takı kabartmalarından
ayrıntı

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Titus Zafer takı kabartmaları

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Titus Zafer takı kabartmalarından
ayrıntı

TITUS FLAVIUS DOMITIANUS

81-96

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

*Titus Flavius **Domitianus Portreleri:**

-Domitian MS 18 Eylül 96'da 45 yaşında öldürölünce, ölümü ardından *damnatio memoriae* kararı gereğı tüm portre ve portre yontuları tahrip edilir (bu yüzden portre sayısı fazla değildir).

-Domitian portreleri sikkeler üzerindeki portreleri yardımıyla tespit edilebilmiştir.

-Sikkelerdeki portreleri MS 70'te babasının imparator olmasıyla başlar MS 96'da öldürölmesine kadar devam eder.

-Roma şehri erken sikkelerinde ön yüzde baba Vespasian, arkada iki kardeşin Titus ve Domitian'ın portreleri yer alır.

-Domitian'ın sikke üzerinde tek başına tasviri MS 72'de ikinci konsüllük döneminde başlar.

Domitian portreli sikke

*Titus Flavius Domitianus'un Sikke üzerinde Portreleri:

-Domitian, sikke portrelerinde hafif geriye uçuk yüksek ve geniş alnın alt kısmı şişkin, kabarık ve hareketli olarak işlenmiştir.

-Burun kökü çökük olarak iyi vurgulanmış ayrıca iri ve hafif kemerli olarak betimlenmiştir.

-Ağız-burun arası yani üst dudak dar ve kısa olup göze batar biçimde alt dudak üzerine yüklenerek ileriye taşkın betimlenmiştir.

-Benzer biçimde öne çekilen kıvrımlı çene oldukça geniş gösterilmiştir.

-Alt dudak ile çene arasında epey derin ve geniş bir çukurluk özelliği karakterize edilmiştir.

Domitian portreli sikke

*Titus Flavius **Domitianus**'un Sülale Portreciliği:

- Domitianus babasının aksine imparatorluk gücünün değişen görünümüne uygun olarak sülale portreciliği kavramını yeniden canlandırmıştır.
- Domitianus zamanında imparator kalabalık bir maiyet tarafından ayrıntılı protokol kuralları ile korunmaktaydı.
- Palatinus tepesinde inşa ettirdiği sarayın büyük ve muhteşem kabul salonu bu durumu açıklamaktadır.

*Heykeller ve kabartmalardaki görünümü ve imajı da bizzat Domitianus'un katkısıyla yaratılmıştır.

Vespasian portreli sikke

Titus portreli sikke

Domitian portreli sikke

*Titus Flavius Domitianus'un Portre Tipleri:

-Domitianus'un portreleri
3 tipe ayrılır.

(Kuşkusuz babasının imparator olduğu 69 yılından itibaren prens olarak portreleri yapılmıştır)

1.Tip: Labicum
Villası'ndan çıplak heykel.

2.Tip: Sikke tasvirleri.

3.Tip: Konservator başı.

*Üldeirülmesinden sonra i
se hiç portresi
yapılmamıştır.

Legal Domitarius

1 tip

2.Tip

Domitian portreli sikke

Conservatori'den Domitianus Tip 3

*Togalı Domitianus (1.tip):

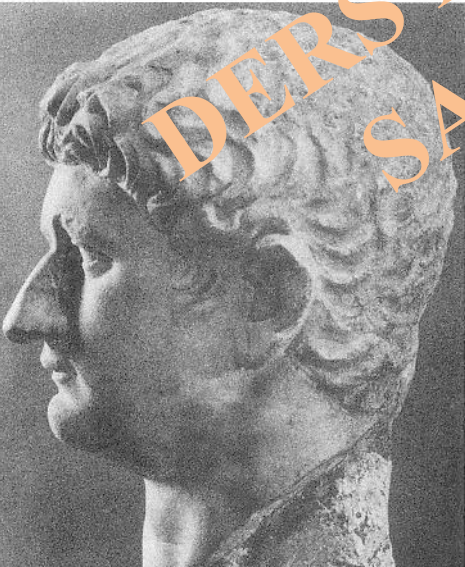
- Labicum Villası'ndan çıplak Heykel.
- Yaklaşık MS 75 yılına tarihlenir.
- Portrede babasının ve ağabeyinin fizyonomik özellikleri ile tasvir edilmiştir.
- *Ancak diğer ikisinde olmayan karakteristik özelliği çıkıntılı üst dudaktır.

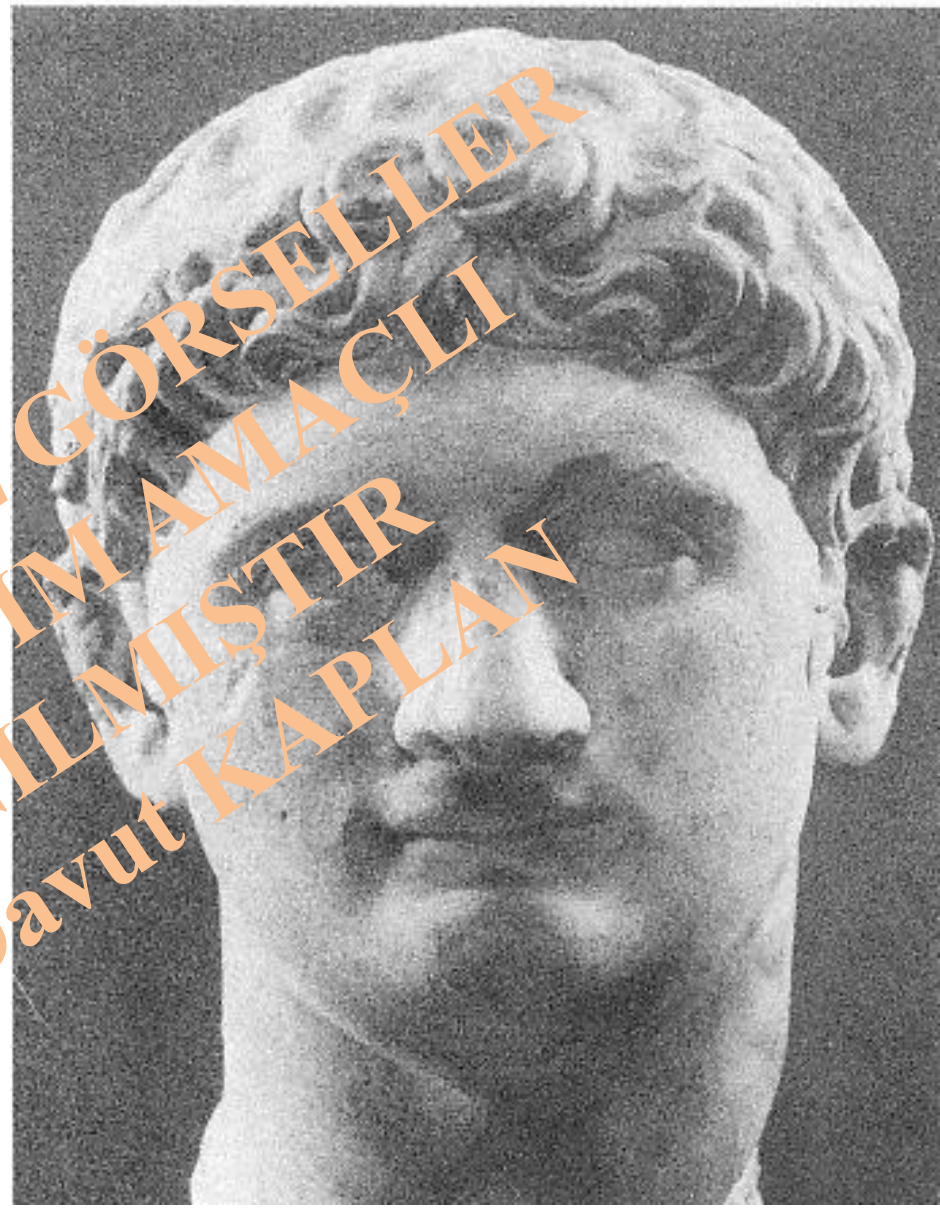
Togalı Domitianus
1.tip

*Boston Portresi:

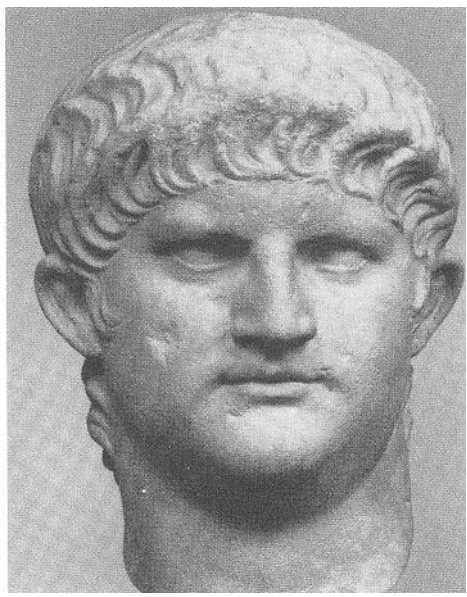
- Domitian'ın gençlik yıllarına ait olmalıdır.
- Boston Museum of Fine Arts'dadır.
- Kırıksız, yumuşak ve dolgun yüz hatları, zengin saç kütlesi ile Domitian burada babası Vespasian döneminde prens olarak portrelenmiş olmalıdır.
- Gözlerin küçük ve birbirlerine yakın işlenişleri ile alın ve şakaklardaki yarı ay biçimli birbirlerine paralel yerleştirilmiş kabarık, hareketli kısa saç bukleleri ile o döneminin portre moda ve anlayışının devamı olarak kabul edilmelidir.

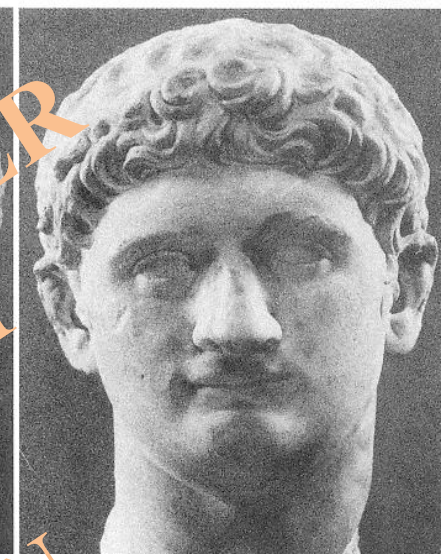
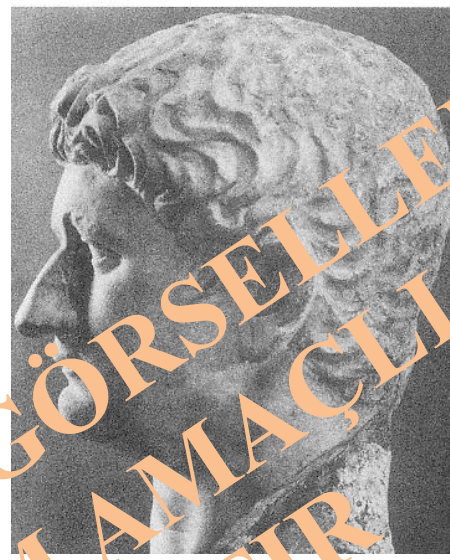
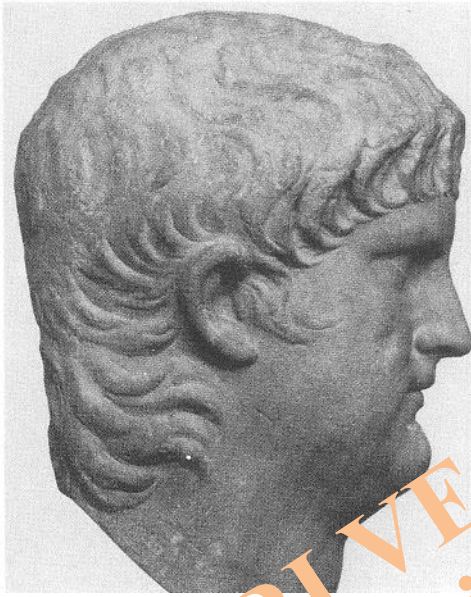
Domitian portresi
(Boston)

Nero Portresi 4.tip

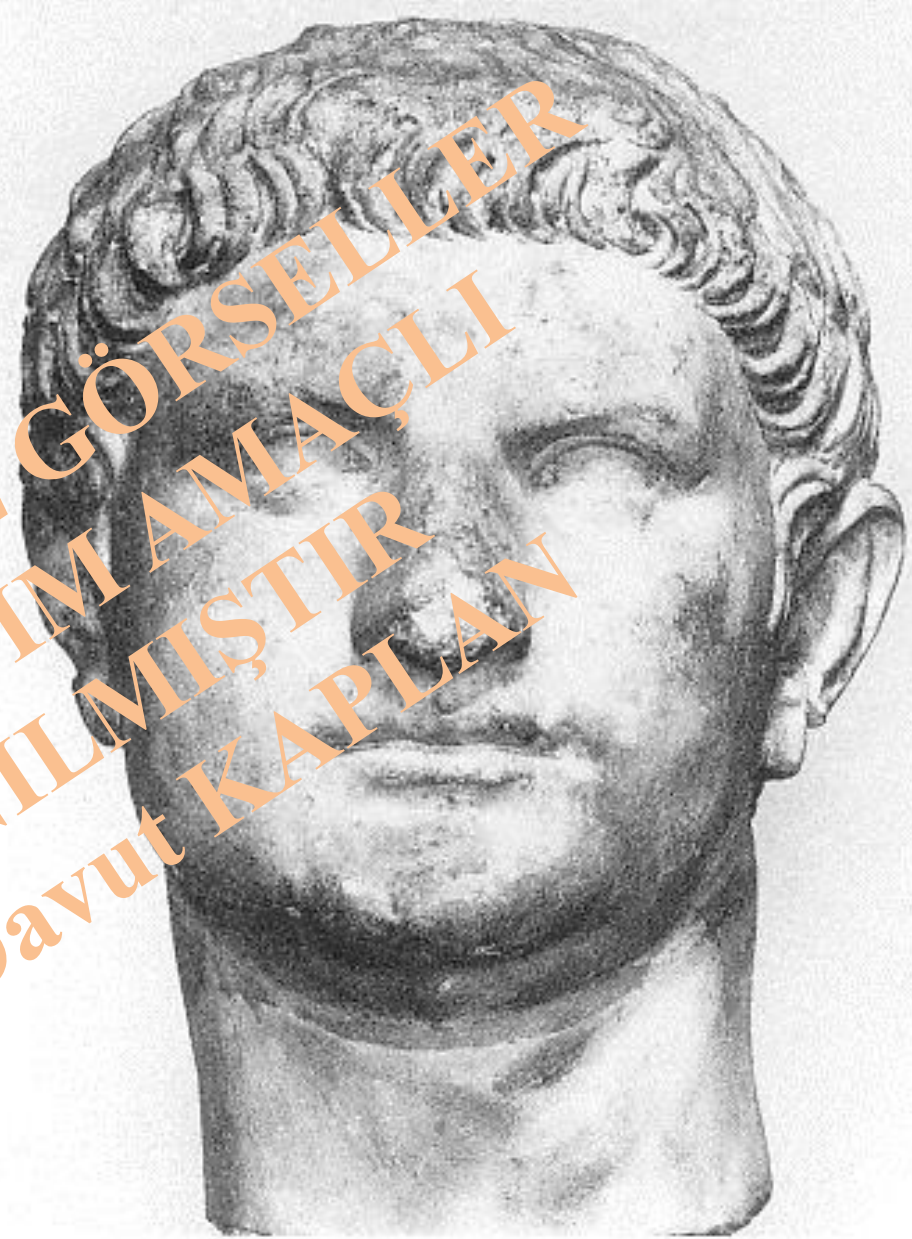

Domitian portresi
(Poston)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Domitian portresi
(Boston)

Domitian portresi
(Roma)

*Titus Flavius Domitianus'un Sikke üzerinde Portreleri:

-Vespasian ve Titus'a nazaran Domitian daha zengin bir saça sahip olup ensedeki saç bukleleri oldukça aşağıya boyun altına kadar hareketli biçimde indirilmiştir.

-Alın ve şakaklardaki saç bukleleri mermer portrelerin aksine daha kabarık, hareketli ve canlı kıvrıkcık bukleler halinde ele alınmışlardır.

*Bu özellikleriyle de Domitian, portrelerinde daha genç olarak betimlenmiştir.

-Ağabeyi Titus gibi Domitian da neredeyse dört köşe bir karatasına geniş bir alına sahip olup boyun ise Vespasian ve Titus'a oranla ince ve uzundur.

Vespasian portreli sikke

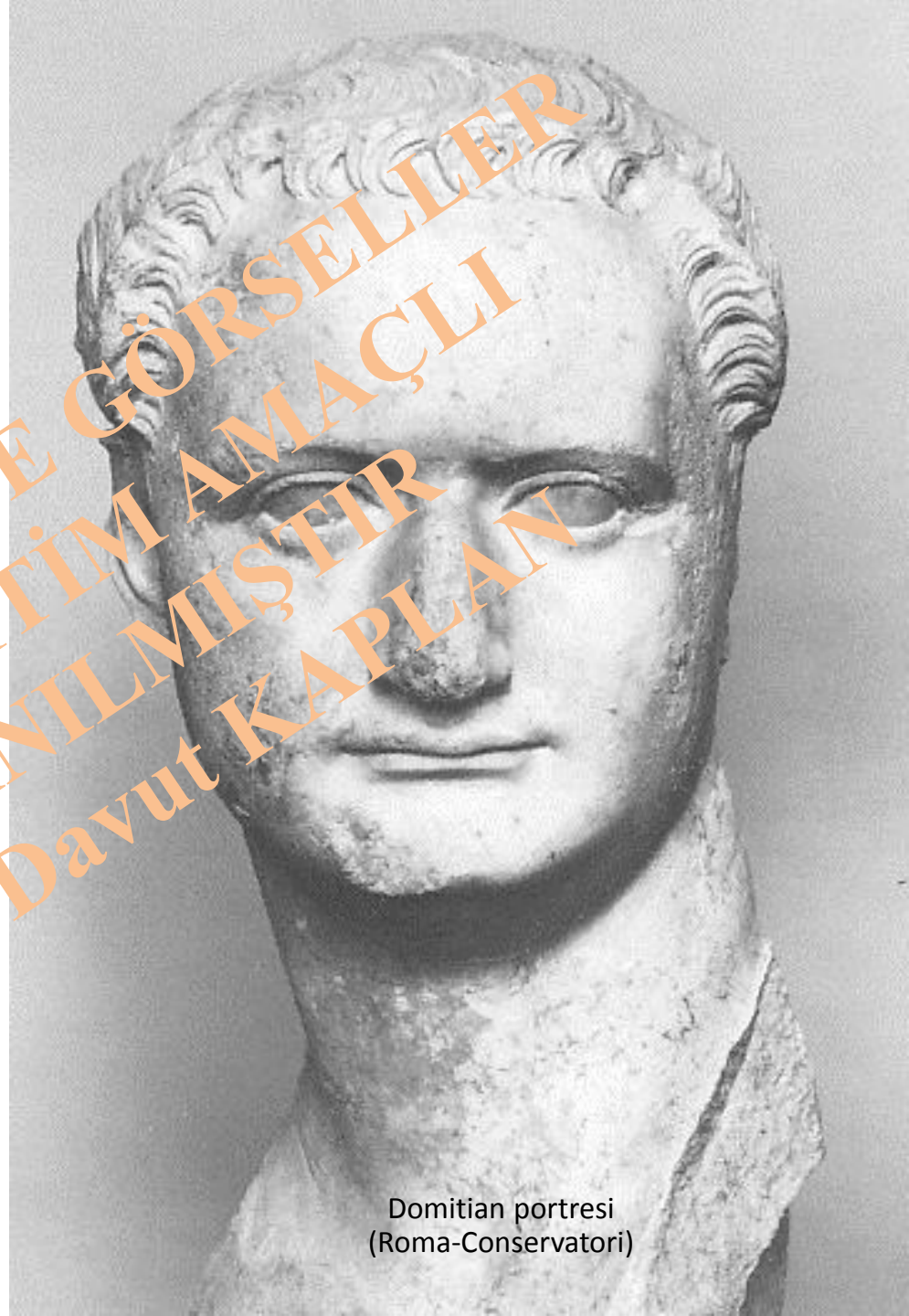
Titus portreli sikke

Domitian portreli sikke

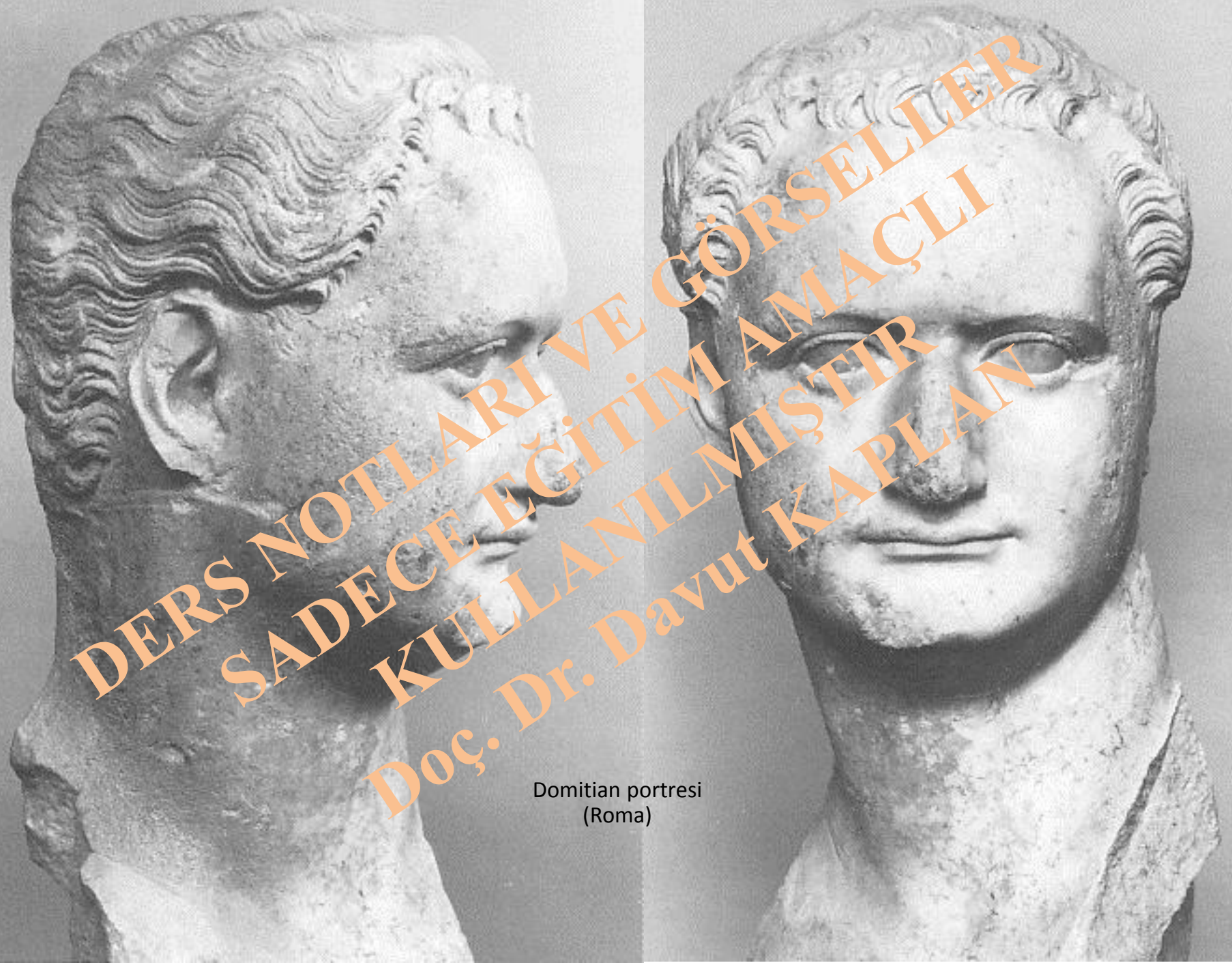
*Roma Kapitol (Conservatori) Portresi:

- Domitian'ın en nitelikli ve en güzel portre örneklerinden biridir.
- Domitian'ın fizyonomisini çok iyi yansıtmaktadır.
- İyi korunmuş, kaliteli ve normal ölçülerde yapılmıştır.
- Baş hareketli ve enerjik olarak soluna döndürülmüştür.
- Sol omuz üzerinde bir *paludamentum*'un atıldığı kabul edilmiştir.
- Saçlar tepeden itibaren uzun, dalgali bukleler halinde öne doğru taranmıştır.
- Saç telleri alın ve şakaklarda biraz daha kabartılmış ve birbirlerine paralel yerleştirilmiş yarım ay biçimli buklelere döndürülmüşlerdir.
- Alın, kaş, göz, burun, ağız ve çene yapısı ve bu yüz ayrıntılarının birbirleriyle bağlantı ve ilişkileri en iyi ve uygun olarak bu portrede görülebilmektedir.

Domitian portresi
(Roma-Conservatori)

DERS NOTLARI VE GÖRSELLER
SADECE EĞİTİM AMAÇLI
KULLANILMIŞTIR
Doç. Dr. Davut KAPLAN

Domitian portresi
(Roma)